

Notat om grænsependlerproblematikken

Beregning af Aabenraa Kommunes socioøkonomiske merudgifter ved finansieringsomlægningen fra 2007 og 2012

**Staben
Revideret 2. juni 2014**

Konklusion

I forbindelse med kommunalreformen i 2007 blev der vedtaget en forenkling af kommunernes overordnede finansiering (Finansieringsreformen).

En af ændringerne har haft væsentlig betydning for de få kommuner som har en betydelig andel af grænsependlere (det vil sige personer med arbejde i kommunen, men med fast bopæl i et andet land).

Ifølge registreringer fra Region Sønderjylland / Schleswig's infokontor i Padborg har Aabenraa Kommune i 2012 haft 1.944 grænsependlere, hvilket svarer til 3,3 % af kommunens indbyggertal. Aabenraa Kommune er den kommune i Region Syddanmark der har markant flest grænsependlere.

Aabenraa Kommune får ikke skatteindtægter/statstilskud, men er i væsentlig omfang forpligtiget til at finansiere kommunale velfærdsydelser til persongruppen

Aabenraa Kommune har beregnet kommunens socioøkonomiske merudgifter ved finansieringsomlægningen til at udgøre ca. 11,0 mio. kr.

Kommunens skatteindtægt og statstilskud vedrørende grænsependlere

Hovedreglen ved beskatning af grænsependlere er, at lønindkomst beskattes i det land, hvor arbejdet udføres.

Det indebærer, at personer, som bor i Danmark, men arbejder i udlandet, også beskattes i udlandet. Omvendt vil personer, der bor i udlandet, men arbejder i Danmark, blive beskattet i Danmark.

De danske kommuner har til og med 2006 fået en andel af denne skat.

Aabenraa Kommunes andel af denne skatteindtægt udgjorde før forenklingerne i forbindelse med finansieringsreformen 32 % af udskrivningsgrundlaget fra de begrænsede skattepligtige.

Men forenklinger i forbindelse med finansieringsreformen indebærer, at den kommunale andel fremover tilfalder staten.

Samtidigt tæller grænsependlerne heller ikke med i kommunens indbyggertal. Indbyggertallet er en markant faktor i fastsættelsen af statstilskuddet og udligningen mellem de enkelte kommuner.

Den tidligere skatteminister Kristian Jensen har ved forespørgsel fra MF Jesper Petersen bekræftet dette. Det fremgår af svaret, at " da der kun er en **meget begrænset** og usystematisk sammenhæng mellem indtægter og udgifter fra de begrænset skattepligtige foreslås som led i udmøntningen af aftale om en kommunal finansieringsreform, at det fulde provenu af de begrænset skattepligtiges indkomster tilfalder staten".

Aabenraa Kommune er, jævnfør konklusionen i dette notat ikke enig i, at der er en "begrænset" sammenhæng mellem udgifter og indtægter.

Grænsependlernes sociale rettigheder

Grænsependlere er omfattet af den sociale sikring / velfærdsydelser i Danmark – d.v.s. for eksempel sygedagpenge, fleksjob, revalidering, børnepasning, familiedydelser, førtidspension og behandling i sundhedssystemet.

En væsentlig del af disse udgifter påhviler den kommune, hvor den pågældende grænsependler arbejder.

Som også oplyst i Skatteminister Kristian Jensens svar til MF Jesper Petersen findes der ingen centrale registreringer af grænsependlernes ressourcetræk på de danske velfærdsydelser.

Ud over de faktisk udbetalte sociale ydelser til grænsependlere har Aabenraa Kommune ikke ubetydelige udgifter til rådgivning og sagsbehandling.

Der er senest i maj måned 2014 foretaget et skøn over Aabenraa Kommunes årlige nettoudgifter vedrørende grænsependlerne (udgiften efter eventuelle statsrefusioner).

Aabenraa Kommunes socioøkonomiske udgifter (begrænsede skattepligtige)	
	1.000 kr.
Nettoudgift til sygedagpenge til begrænset skattepligtige (21 personer)	3.685
Tyske statsborgere i fleksjob (1 person)	67
Nettoudgift til danskuddannelse til begrænsede skattepligtige	12
Børnepasning, 26 børn hvor forældre bor i Tyskland	1.956
Merudgifter til forældre med handicappede børn. Servicelovens §§41 og 42	180
Sagsbehandling borgerservice (sygesikring m.m.) - 3 årsværk	1.812
Merudgift vedr. personer bosiddende i Danmark med arbejde i Tyskland (opgjort ekskl. tab som følge af manglende skatteindtægt)	3.287
Aabenraa Kommunes socioøkonomiske tab	10.999
- kompensation/mindre udgift +merudgift/mindre indtægt	

De socioøkonomiske merudgifter vedrørende grænsependlerne er opgjort til 11,0 mio. kr. inkl. et skøn over de administrative merudgifter, men ekskl. tab som følge af den manglende skatteindtægt fra personer bosiddende i Danmark med arbejde i Tyskland.

Spørgsmål til den daværende Indenrigs- og Sundhedsminister fra Folketingets Kommunaludvalg

Aabenraa Kommune har uomtvisteligt lidt et tab på finansieringsreformen, som også er anerkendt af den daværende Indenrigs- og Sundhedsminister i forbindelse med besvarelse af spørgsmål 21 fra Folketingets Kommunaludvalg (L194, maj 2006).

I svaret er tilkendegivet at "regeringen er dog indstillet på at vurdere spørgsmålet om udgiftsbelastningen ved, at enkelte kategorier af indbyggere har ret til kommunale ydelser, men ikke er skattepligtige til kommunen. Vurderingen vil indgå i forbindelse med den planlagte vurdering af behovet for eventuelle ændringer af de socioøkonomiske kriterier i folketingsåret 2008-2009.

Finansieringsudvalgets rapport "Kommunale udgiftsbehov og andre udligningssspørgsmål"

Af Finansieringsudvalgets rapport "Kommunale udgiftsbehov og andre udligningssspørgsmål" fra marts 2012 fremgår det, at "udvalget har set på emnet vedrørende kommunernes udgifter til personer, som bor i udlandet og arbejder i Danmark. Det drejer sig hovedsageligt om udgifter til børnepasning og udgifter til sygedagpenge. Udvalget har drøftet de principielle muligheder for at imødegå en udgiftsbelastning på dette område, som kunne omfatte enkeltkommuner eller være mere generelle tiltag. På nuværende tidspunkt foreligger der dog ikke et tilstrækkeligt datagrundlag til at vurdere problemstillingen".

Emnet indgår endvidere i aftalen af 17. marts 2009 mellem den daværende regering, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre, hvoraf følgende fremgår "Partierne peger på, at der herudover er forhold, som krævet udligningsmæssig opmærksomhed. Således er det blevet anført, at der blandt andet kan opstå en finansieringsmæssig belastning for kommuner med udgifter til personer, der bor i udlandet men arbejder i Danmark. **Dette skal ved en finansieringsmæssig belastning tages i betragtning i udmålingen af særtilskud.**"

Udligningsreformen som er vedtaget i juni 2012 kompenserer altså **ikke** Aabenraa Kommune for de socioøkonomiske merudgifter i forbindelse med grænsependlerproblematikken.

Aabenraa Kommune har de seneste år modtaget et særtilskud som særlig vanskeligt stillet kommune blandt andet med begrundelse i grænsependlerproblematikken

Beregningsforudsætninger

Nettoudgift til sygedagpenge til begrænset skattepligtige

På baggrund af interne opgørelse fra jobcenteret er det opgjort, at der p.t. er 21 grænsependlere på sygedagpenge. Ud fra en gennemsnitsbetragtning kan Aabenraa Kommunes nettoudgift hertil opgøres til 3,1 mio. kr.

Hertil kommer administrative udgifter til oversættelse af afgørelser, indhentelse af oplysninger på begge sider af grænsen m.m. I beregningen er denne skønnet til 1 socialrådgiverstilling eller ca. 0,6 mio. kr. pr. år. (Prisen for et årsværk som opgjort i forbindelse med etableringen af Udbetaling Danmark, dækker en gennemsnitsløn + overhead og P/L. I alt 604.000 kr. pr. ansat).

Nettoudgiften til sygedagpengemodtagere med tysk statsborgerskab kan således opgøres til 3,7 mio. kr.

Nettoudgift til fleksjob til begrænset skattepligtige

Grænsependlere der har haft beskæftigelse i Danmark er hvis de opfylder de helbredsmæssige betingelser herfor berettiget til et fleksjob i Danmark. Grænsependlere er dog ikke berettiget til at modtage ledighedsydelse, mens de afventer et tilbud om et fleksjob.

Der er for tiden 1 grænsependler, der har et fleksjob. Udgiften hertil kan opgøres til 0,07 mio. kr.

Nettoudgift til danskuddannelse af begrænset skattepligtige

EU-grænsependlere har ret til danskuddannelse, jf. danskuddannelseslovens § 2 a, stk. 1. EU-grænsependlere er arbejdstagere, der arbejder i Danmark, eller personer, der har etableret selvstændig virksomhed her i landet, uden at bo her.

Der er pt. en nettoudgift på 0,01 mio. kr. til 1 danskuddannelsesmodul.

Nettoudgift til børnepasning begrænset skattepligtige

Personer bosiddende syd for grænsen, men med indtægt i Danmark har ret til at få deres børn passet i danske daginstitutioner.

Der er p.t. 26 børn indskrevet i Aabenraa Kommunes daginstitutioner, hvor forældrene er bosiddende i udlandet, og som Aabenraa Kommune er betalingskommune for.

Pladsanvisningen oplyser, at der er en del forældre syd for grænsen, der ønsker at få deres børn passet i Aabenraa Kommune, blandt andet som en følge af det højere serviceniveau her end syd for grænsen. Blandt andet er daginstitutionernes åbningstider længere i Aabenraa end Flensborg.

Når børnene udskrives fra daginstitutionerne kan de derimod ikke fortsætte i en folkeskole i Aabenraa Kommune.

Aabenraa Kommunes udgift hertil efter forældrebetaling er på ca. 2,0 mio. kr.

Nettoudgift til udbetaling af tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens §§41 og 42

Grænsependlere med fast arbejde i Danmark har ret til dækning af nødvendige merudgifter ved forsørgelse af et barn med fysisk/psykisk handicap.

Aabenraa Kommune har i 2013 5 aktive sager efter servicelovens §§ 41 og 42, hvor forældrene er bosiddende i Tyskland. Den årlige udgift hertil er opgjort til 0,2 mio. kr.

Administrativ belastning af borgerservicecentre

Det er skønnet at borgerservicecentre bruger ca. 3 årsværk til, at rådgive og vejlede grænsependlere.

Vejledningen vedrører både skattetekniske og sociale forhold som sygesikring, (udstedelse af sundhedskort), børneydelser, pension, sygedagpenge og børnepasning.

Prisen for et årsværk er sat til 604.000 kr. som er benyttet ved etableringen af Udbetaling Danmark inkl. P/L regulering, hvorfor udgiften er beregnet til 1,8 mio. kr. pr. år.

Personer med bopæl i Danmark med indkomst fra Tyskland

Der findes ikke præcise oplysninger om antallet af personer der har bopæl i Danmark med indkomst fra Tyskland.

Infocenter Grænse (Region Sønderjylland – Schleswig) har forsigtigt skønnet antallet på landsplan til 1.200 indbyggere. Der er ingen statistikker over, hvor stor en andel heraf der er bosiddende i Aabenraa Kommune. Skønnes det at ca. 1/4 heraf bor i Aabenraa Kommune svarer dette til ca. 300 personer.

For disse personer gælder det, at Aabenraa Kommune ikke har nogen skatteindtægt, men personerne har fuld adgang til at trække på kommunens servicetilbud.

En andel af de generelle tilskud er dog indbyggerbestemt. En beregning viser, at hvis folketallet stiger med 1 person vil de generelle tilskud stige med ca. 52.000 kr. (forudsat at personen ikke har nogen skattepligtig indkomst til Aabenraa Kommune).

Hvor meget disse personer trække på Aabenraa Kommunes serviceudgifter kan være meget individuelt og dermed svært at fastsætte. Tages der udgangspunkt i Økonomi- og Indenrigsministeriets kommunale nøgletal er udgiftsbehovet pr. indbygger i Aabenraa Kommune på 62.958 kr.

Er der således tale om en "gennemsnitsborger", vil Aabenraa Kommune have et "tab" pr. borger bosiddende i Danmark med arbejde i Tyskland på 10.958 kr. svarende til ca. 3,3 mio. kr.

Det har desværre ikke været muligt at få oplysninger om disse personers indkomster, således at kommunens tab af skatteindtægter har kunnet beregnes.